

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitór sor 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Elfajulás.

Zombor, 1896. november 26.

A halottak száma ijesztő módon növekszik. Nem azoké, kik a természet örök és megmáshatatlan törvényeit követve, pihennek el, mert éveik betelték, idejük lejárt. A statisztika, mely ezeket nyilvántartja, nem mutat változást a halálozási arányokban, vagy ha igen, úgy ez a változás, hála a gondozottabb közegészségi viszonyoknak, hála a preventív óvószereknek, csak javulásban nyilvánul. De növekszik azoknak a száma, kik testi és szellemi erejük teljes birtokában, ép tagokkal és viruló egészségben mégis száműzik magukat a polgári élet rideg birodalmába. A hírlapok hasábjain nagyon is sokszor találkozunk azzal a szenzációval, mely egyik vagy másik előkelőségnek társadalmi köréből való száműzéséből burjánzik fel. Mikor kisért a nagy tekintélyű politikusról, hogy befolyásával kufarkodott, a kaszinói gentlemanról, hogy kártyázás közben a szerencsét korrigálta, a közhivatalnoktól, hogy sikksztott, az ügyvédőtől, hogy család üzleteket kötött, vagy az orvostól, hogy megrabolta a halottat, hogy az élők örökségét elophassa stb.

Pedig ezek csak súlyosabb esetei annak az általános nagy betegségnek, mely a művelt osztályból ép úgy szedi áldozatait, akár az influenza, vagy a tifusz. A könnyebb esetek, bár beszámításuk gyakran nem kevésbé súlyos, többnyire kikerülnek a közvélemény fórumát, mert hősük elég szerencsés, hogy minden feltűnés mellőzésével eltűnjen. És a polgári halottak ezen fajtája a legveszedelmesebb, mert az ő számukra még lehet feltámadás.

Ezek a sűrű erkölcsi elhalálozások: szomorú jelenségei a depravációnak, mely talán nem is annyira az egyén bűne, mint a koré. Utóvégre is azok az emberek, kik csak azért követik el a rosszat, mert kedvük, gyönyörük telik benne: a ritka kivételekhez tartoznak. Azoknak, kik annyira ellentétbe helyezkedtek a társadalom fel-fogásával és ítélkezésével, hogy kénytelenek rá nézve megsemmisülni, kik vagy beszédnek egy álomlabdacot, vagy átvitorláznak Amerikába, vagy pedig rezignáltan eltemetkeznek a börtön falai közé, azoknak a legtöbbször nem önértékből, hanem gyöngeségből hagyta el a becsület nehéz útját és lépett a bűn ösvényére.

Mert életviszonyaink, fájdalom! olyanok, hogy könnyen ráterelik az embert. Társadalmi életünk délszaki kerthez hasonlít, melynek buja szépsége, de látatlanul növényzete közt sűrűn nő a kisértés méregfája. Korunk tulságosan hódol az anyagnak és szívesen megtagadja elismerését a legelőkelőbb szellemi nagyságtól is, ha ez nem tudja előkelőségét külső alakban is érvényre juttatni. Megköveteli a disztinkciót a ruházatban, az öltözék kifogástalan ujdívatu szabásában, ha keveset is törődik azzal, valjon ki van-e az előkelő szabóműhely számlája egyenlítő. Nagyon lábra kaptak költséges szokások, melyek alól a jobb körökhöz tartozó ember, büntetlenül magát ki nem vonhatja. A szórakozások közt a játéknak jutott a legnagyobb szerepe, de nem annyira a test-edző, mulattató sportjátékoknak, mint a turffogadásoknak, a kártyának. A kaszinók és klubok csupán a kártyázás kedvéért látszanak létezni és minden esetre legfőképpen a kártya jövedelméből fedezik kiadásait. A kártyapénznek és billiárdpénznek kell behoznia egy kázéház bérleti összegét, ha a vállalkozó fizettulajdonos prosperálni akar.

Es nemcsak a férfiakat köti le a zöldasztal, hogy mellette egész éjjeleket virasszanak át és kockára tegyenek egy lapra is sokkalta nagyobb összeget, mint a mennyit kitesz a napi jövedelmük. Hozzászórtak a nők is, hogy örömet for-gassák az ördög bibliáját, hiszen ők is akarnak nyerni: annál is inkább, mert a vesztes ugyanis mindig a férj.

Az a férj, kinek de sokszor van oka meg-bánnia, hogy okatlanul belevezetett a házasság nyugtalan révébe. Mert felesége ugyan finom izléssel rendezi be a nagy költséggel bérelt lakást, telerakja szépen faragott butorokkal, finom

kárpitokkal és drága szőnyegekkel, de azért a gazdának, bár több cseléd is készen áll, hogy kényelmét szolgálja; otthon nincs, legalább nem igen ér rá, hogy azt élvezze, mikor majd minden idejét lefoglalja a gond, hogy honnan teremtsen elő azt a tömördek pénzt, melyet háztartása elnyel, mivel fizesse ki felesége jour-jainak költségeit és a nagy szabószámákat. Mert az aszszonyoknak lépést kell tartania a divattal, ez pedig oly gyakran változik.

A deficit pedig a fényes hajlékban állandó tanyára lel. Mikor a hivatalnok felveszi fizetését, nem tudja, mit fizessen ki előbb. Lakpénzét még egyszer annyival meg kell toldania, hogy kielégthesse a háziurat, azután a sok esedékes részlet a hitelre tett bevásárlások után és azok a váltó terminusok. Nem futja ki a kevés jövedelemből a sok kiadás, fel kell szakítani egy új, nagy lyukat, hogy be lehessen tömni a régi kisebbet, míg végre ott áll az áthidalatlan örvény előtt és hozzányul a — máséhoz. Még egy rövid kapkodás, egy kis lutri, egy kis szerencsepróbáló bürzejáték, míg végre összecsapnak a hullámok és a hírlapok ujdonsági vagy törvényszéki rovatában megjelenik a rettegett nekrológ.

Az emberek pedig, rövid pletyka után, át-ternek a napirendre; a helyett, hogy a módját akarnák lelmi: hogyan gyógyítsák ezt a természetellenes társadalmi életet? (ptr.)

Városi közgyűlés.

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága a hó 25-én rendes közgyűlést tartott. Elnöke dr. Vojnits főispán volt.

A nagy terem egészen megtelt bizottsági tagokkal. Érdeklődtek a közgyűlés iránt, mert hírtelt, hogy az ellenzék „készül.”

Mindjárt az ülés elején Szakáll Adorján bizottsági tag elpanaszolja interpelláció alakjában, hogy okt. hó 25-én, a mikor dr. Drakulits programbeszédét tartotta, a readórság nem gondoskodott arról, hogy Szt. Háromság-tér a közlekedés elől el legyen zárva. Egy lakodalmas menet larmája és egy másik egy fogatos kocsis zavarta a programbeszédét. Így történt, hogy a nép maga vett elégtételt az egy fogatos emberen.

Fölteszi tehát a kérdést:

1. Van-e minderről tudomása a polgármesternek?
 2. Ha van, megtette-e a megtorló intézkedéseket?
 3. Ha nincs, szándékozik-e tudomást szerezni?
- Schlagetter polgármester sajnálatosnak tarja, ha a programbeszéd megzavartott. Minthogy azonban neki tudomása eddig nem volt, tehát semmi intézkedést nem tehetett. Most, hogy tudomást szerzett, a megtorló intézkedéseket meg fogja tenni.

Szakáll biz. tag ezen választ tudomásul veszi.

Következett a polgármesteri jelentés, melynek szövege a következő:

Méltóságos Főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági Bizottság!

Midőn jelentésemet az elmúlt 4 óról előterjesztem, mindenekelőtt sajnálattal kell megemlékezem a tekintetes bizottság anyai éveken át mindig tiszteletben állott tagjának, Konyovits Jusztinnak elhunytáról; ő egyike volt Zombor szab. kir. város ismert alakjainak, ki a bizalomnak, melylyel őt polgártársai különböző alkalmakkor több rendbeli bizottságokba bevalasztották, mindenkor férfias nyíltsággal és városunk érdekei iránt önzetlen lelkes ragaszkodással törekedett megfelelni.

A tisztviselők működését helyes világításba helyezik a következő adatok:

A tanács iktatóba érkezett július hó 1-től október végéig 5836 darab, elintéztetett 4957 darab, hátralék 879 darab.

Az árvászeki iktatóba érkezett ugyanazon idő alatt összesen 1427 drb, ebből elintéztetett 1383 drb, maradt elintézendő 44 drb.

A rendőrkapitányság közigazgatási iktatójába érkezett a jelzett idő alatt összesen 3566 drb, ebből feldolgoztatott 2997 drb, elintézés alatt van 569 drb.

A kihágási ügyekben befolyt 346 drb, melyből elintézte van 343 drb, maradt hátralék 3 drb; — eltoloncoltatott 11, áttoloncoltatott 70 egyén; tüzeset előfordult 4, lopás volt 17, melyből kiderített 14, nem volt kideríthető 3 esetben; testi sértés történt 7 esetben, ezek kiderítettek; csalás miatt megindított az eljárás 2 esetben; gyújtogatás előfordult 1 eset, mely kiderítetett. A marhajaratok kiállítására körüli eljárás iránt a mult közgyűlésben szó emeltetvén, annak felderítése céljából a nyomozást elrendeltem és azt Gyurisits György főjegyző ur foganatosította is, de visszaesés esete nem volt kideríthető, annál kevésbbé, mert sem konkrét eset nem adatott elő, sem tettes megjelölve nem lett, s így a nyomozás eredménytelen maradt.

A községi bírósághoz érkezett az elmúlt 4 hó alatt 929 beadvány, melyek elintézve vannak.

A közegészségügy állapota július, augusztus és szeptember hónapokban általában igen kedvező volt; a gyomor- és bélhurut a gyümölcsésváddal kapcsolatban a gyermekeknél jelentkezett; október hónapban azonban a vérhas több esete fordult elő, de enyhe lefolyással, a mennyiben 8 eset közül csupán 3 végződött halállal. Orvosrendőri szempontból a piaci élelmi szerek, úgy a mézarszerek többször megvizsgáltattak; az egészségre ártalmas cikkek — különösen apróbb halak — elko-boztattak.

A házipénztárt, valamint az adópénztárt Ambró-zovits Gyula és Radicevits Sandor bizottsági tag urak közreműködésével folyó hó 23-án váratlanul szabály-szerűen rovincsoltam; ezen alkalommal találtatott mind-két pénztárban összesen készpénz 33,833 ft 85½ kr, okmányokban 1,243,711 ft 40 kr érték, egyebekben 496 ft 17 kr.

Különben a vizsgálatról felvett jegyzőkönyvet van szerencsém ezennel itt bemutatni.

A milleniumi országos kiállítás, melyen városunk-ból is több iparos részt vett, folyó hó 3-án ünnepelesen bezárattott; ez alkalomra a város szintén meghívott, de azon megjelenni nem találtam szükségességnek, s Buda-pest főváros kivételével, az ország városai közül egyik sem jelent meg.

Kérem ezen jelentésemet tudomásul venni.

A jelentést a közgyűlés tudomásul veszi.

Dr. Molnár Gyula biz. tag egy beadványában el-panaszolja, hogy a tisztviselők nagy része a képviselő-választás alkalmával korteskedett. Kéri tehát, hogy az összes városi tisztviselők ellen elrendeltesék a fegyelmi eljárást megelőző elővizsgálat.

Az állandó választmány ezen indítvánnyal szemben a következő javaslatot terjesztette elő:

Eltekintve attól, hogy úgy a fennálló törvények, mint rendeletek nem tiltják meg azt, hogy közigazgatási tisztviselők ép úgy, mint egyéb magán személyek, — hivatalos idejükön kívül és hivatalos tekintélyük latba vetése nélkül — politikai meggyőződésüknek bárhol is a törvény határai között kifejezést ne adhassanak; te-kintettel azonban már arra is, hogy a dr. Molnár Gyula által benyújtott indítvány egyáltalán egy konkrét esetet elő nem ad, melyből beigazolást nyerhetne ama tény, hogy egyik vagy másik közigazgatási tisztviselő, hiva-talbeli állásából eredő kötelemeinek megszegése, vagy hivatali állásának meg nem engedett módoni latba vetése mellett korteskedett volna, hanem személy megnevezése nélkül csak általánosságban említi meg azt, hogy a tisztviselők korteskedtek és ennek folytán az összes tisztviselők ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat-nak elrendelését indítványozza; már pedig a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat konkrét esetekből kifolyólag az ama cselekvés vagy mulasztásban tényleg részt vett és megnevezett tisztviselők, nem pedig az egész kar ellen indítható, és így a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat elrendelésének semmi tárgyi tényálladéka nincs, — mindezek folytán a törvényhatósági bizottság dr. Molnár Gyula indítványának felretétele mellett azt az irattárban elhelyezni rendeli.

Dr. Molnár Gyula mentegeti magát azon föltevés ellen, mintha őt személyes motivumok vagy rossz akarat vezérelte volna. Ő csak módot akar nyújtani azon tisztviselőknek, a kiket a vád nem illet, hogy ezen, tisztviselői tekintélyüket sértő vád ellen tisztázzák ma-gukat.

Kozma László biz. tag szólal föl ezután. A törvény szerint fegyelmi eljárásnak van helye, 1. Ha a törvény-hatósági bizottság aktákból győződik meg, a tisztviselő hivatalos kötelességét elhanyagolta, avagy törvény, sza-bályrendelet ellenére teljesítette. Ez az eset feun nem forog. 2. Ha az illető tisztviselő saját maga kéri maga ellen. Ez az eset sem forog fenn. 3. Ha a tisztviselő ellen feljelentés tétetik. De ez az eset sem forog fenn, mert Molnár indítványt és nem följelentést tett.

Ő hajlandó elhinni, amit dr. Molnár mondott is, hogy a tisztviselői kar irányában tisztelettel viseltek, de hogy a tisztelet kifejezése ily alakban is érvényesül-het, azt el nem ismerheti. Dr. Molnár alkalmat akar nyitni a tisztviselőknek, hogy magukat megvédelmezzék; de hát minek alkalmat nyitni nekik arra, a mire szük-ségük nincsen?

Elismerőleg nyilatkozik ezek után Kozma a városi tisztviselők működése felől és indítványozza, hogy a Molnár beadványa felretétessek.

Senki szólásra nem jelentkezett ezután és csak dr. Molnár Gyula élt a zárszó jogával.

Titkos névszerinti szavazást kértek s a főispán azt elrendelte. A tisztviselők nem szavaztak. 45 szavazattal 23 ellenében felretéteztetett a beadvány. Érdekes, hogy az u. n. ellenzéki bizottsági tagok közül egynéhány tekin-télyesebb tag nem szavazott.

Következett a tárgysorozat többi pontja.

A király öfelségének a milleniumi feliratra adott legmagasabb köszönetnyitvánítását a közgyűlés hódolat-teljesen tudomásul vette.

Ugyszintén mély tisztelettel vette tudomásul a köz-gyűlés József kir. herceg köszönő iratát is, melyet Mária Dorottya eljegyzése alkalmából hozzá intézett üdvözlő feliratra küldött.

A közgyűlés elhatározván, hogy a millenium alkal-mából a királyi pár arcképet lefesteti. Erre három aján-lat érkezett. Most elhatározta a közgyűlés, hogy ez

ügyben az orsz. képzőművészeti társulat véleményét fogja kikérni.

Az 1897. évi virilisták névjegyzéke összeállítását. Az abba felvettek közül Konyovits Juszti megbalt. helyébe tehát az első póttag, Pekánovits András hivatik be. Jakobcsits Mihály és dr. Zákó István pedig mint egyszerűsített választott bizottsági tagok felszólítatnak nyilatkozattételre, hogy vajjon mint virilisták avagy mint választottak vesznek-e részt a bizottságban.

A Cserevka városrészen megválasztott Eremits Bogolyub és Ferencsevits Döme biz. tagok meghalván, helyükbe új tagok választandók. Egyik két évre, a másik 5 évre lesz választandó. Választás dec. 15. esetleg pótválasztás dec. 23. Választási elnök dr. Krónits István, helyettes dr. Zákó István.

A városi kocsisok és drombók fizetés felemelést kérnek. Az utóbbiaké fölemeltetik havi 15 frt-ról 18 frtra. Elhatározottak, hogy az apatini utak a vadászúrtól a kórházig terjedő része keramittal burkoltassék ki. Megállapította a közgyűlés a város összes jövő évi költségeloirányzatait. A pótdadó 40% lesz.

Intézkedett a közgyűlés, hogy mihelyt bérbe adatnak a kincstári fogyasztási adók, egyszersmind a városi közegetvám, helypénz és közbizághídi vágatási díjak is bérbeadások.

A városi és árvtári pénzek egy része a zombori takarékpénztárban, másrésze pedig a zombori kereskedelmi és iparbankban helyeztetnek el.

A zombori kocsisok egyesületét kötelezi a közgyűlés, hogy az új csarnok által elfoglalt terület és a tő használata mellett a város tulajdonjogának elismerése címén évenként 1 koronát fizessen.

A főgymnasium részére a 600 frtnyi fűtési átalány kiutalványozásánál a közgyűlés tudomásul vette. A bérkocsik számát a közgyűlés felemelte: a kétfogatúkat 15-ről 20-ra, az egyfogatúkat 8-ról 15-re.

A telesházi betétszerkesztő bizottsághoz bizalmi férfiakul Radicevits Sándor bizottsági tag és Móits Sándor földadó-nyilvántartó küldetnek ki.

Sztolits Sándor rendőr 17 évi szolgálat után évi 162 frttal nyugdíjaztatik. Krebsz János rendőr özvegyének évi 150 frt nyugdíj, gyermekének 30 frt nevelési járulék állapítottat meg.

Schubert Ignácnak, az irodai teendőket végző hivataloszolónak a szokásos évi 60 frt jutalom megszávatott.

Végül szabadságidő és fizetési előleg iránti kérvények intézettek el.

Kitüntetett kiállítók.

A szegedi kerületben.

II.

VI. E) cs. Szőlészet, borászat.

Milleniumi érem.

Mulher Alajos Szabadka, kitünően kezelt borért.

Kiállítási érem.

Allaga Ottó Baja, jelesen kezelt borért. Polyakovits Alajos Szabadka, jelesen kezelt borért. Szigeti József Szabadka, jelesen kezelt borért. Juránovits Ferenc Szeged, jelesen kezelt borért. Heinrich József Szeged, haladásért.

Elismerő oklevél.

Balogh György Szabadka, Haverda Mátyás Szabadka, Haverda Boldizsár Szabadka, Kuntits Ferenc Szabadka, Lichtneckert András Szabadka, Mucsi György Szabadka, Orlovics Jakab Szabadka, Pertits Jakab Szabadka, Prokesch Mihály Szabadka, Sümegey Ferenc Szabadka, Sztipits József Szabadka, Váli Béla Szabadka, Vas Ádám Szabadka, jól kezelt borokért, Heinrich József Szeged, jól kezelt borért.

VII. Erdészeti, vadászati.

Kiállítási érem.

Milkó Vilmos fiai Szeged, szép anyagért.

Elismerő oklevél.

Zsoldos Ferenc Szentes, versenyképességért.

Közreműködők érem.

Balázs Vince m. kir. erdőmester Apatin, sokoldalú és sikeres intézkedéseiért. Bedő Lajos Királyhalmán, sikeres munkásságért. Földes János Apatin, kitünő csemete tenyésztés. Kiss Ferenc kir. főerdész Szeged, sikeres fáróladozásért. Theodorovich Ferenc igazgató Királyhalmán sikeres munkásság és kitünő csemete tenyésztés.

VIII. B) Vas- és fémipar.

Milleniumi érem.

Benkőczy Pál lakatos Szeged, iparművészeti haladás és jóízű. Witz Ferenc lakatos Ujvidék, versenyképes jó munka és haladás.

Kiállítási érem.

Bartek Károly Szabadka, jó munkáért. Ifj. Hodács János Kovács Szeged, jó munkáért. Molnár Márton lakatos Szeged, nagyban term. jó munka és versenyképesség. Schwartz Rudolf bádógos Szeged, jó munka és jó ízű.

Elismerő oklevél.

Beller Sándor kérés Szeged, jó munkáért. Bokor Nándor kérés Szeged, jó munkáért. Börsök István bádógos Szentes, jó munkáért. Deutsch Mór kérés Szeged, jó munkáért. Dosztag Ferenc kérés Szeged, jó munkáért. Hauk Ádám mülakatos Apatin, jó munkáért. Kónya György lakatos Szeged, jó munkáért. Fém- és ércipari szövetség Szeged, versenyképessége és jó munkáért. Tikviczky János kérés Szabadka, jó munkáért.

IX. csoport. Gépipar.

Kiállítási érem.

Hetzel Jakab és fiai Uj-Soóvé, jó munka és haladás. Jeszenovits Miklós Szabadka, versenyképes jó munka. Jó munkáért: Márek Nándor Apatin, Zikmund és társa Ujvidék.

Elismerő oklevél.

Glöckner József Szeged, közhasznú találmány; jó munkáért: Bagi Károly Hmvásárhely, ifj. Emich Dániel Cserevka, ifj. Hajdu János Szentes, Lukács János Petrovosczelló, Müller János O-Becse, Török Bálint Hmvásárhely, Winkler István N.-Palánka.

X. cs. Közlekedés, hajózás, tengerészet és közúti járművek.

Kiállítási érem.

Besztercei Ignác kerékgyártó O-Becse, versenyképesség, tiszta munkáért: Brezina Antal bognár Zombor, Keller Antal bognár és Kovács Zombor, Benesy István Hmvásárhely. Jó munkáért: Fodor József kocsigyártó Szabadka, Köller Ferenc kárpitos Szentes, Sörös József Kovács és kaskötő Hmvásárhely, Sajtos Ferenc Hmvásárhely. Ibolya Károly Kovács Szentes, jó és szép munka. V. Szűcs Dániel kerékgyártó Szentes, jó és tiszta munka.

Elismerő oklevél.

Jó munkáért: Bokor Lajos bognár és Kovács Szentes, Gertner József kocsigyártó Zombor, ifj. Ibolya Bálint Szentes, Jankovich János kerékgyártó O-Becse, Özvegy Mihály Zenta, Privinszki János Szeged, V. Szűcs D. és Kohlmann Szentes.

XI. csoport. Építési ipar.

Milleniumi érem.

Rainer Károly Szeged, kitünő munka, jó ízlés, versenyképesség és kiviteli képesség. Keramit és műtéglyagyár Szeged, kitünő anyag, jó munka, versenyképesség és kiviteli képesség.

Kiállítási érem.

Hmvásárhelyi társasági téglá és cserépgyár, jó anyag, kitünő munka és versenyképesség. Jó munka és jó ízlésért: Karácsonyi Antal N.-Palánka, Raichl Frigyes Vilmos Uj-Palánka.

Elismerő oklevél.

Jó munkáért: Eberhardt Mihály Szabadka, Fischer János fiai Szeged, Heintz Vilmos Cserevka, Kósa István Szabadka. Jó anyagért: Téglyagyár részvénytársaság Szeged, Szűcs István és Franciszti Lajosné Hmvásárhely.

XII. csoport. Fa, bútör, dekoratív ipar.

Kiállítási érem.

Becker József Apatin, versenyképes jó munkáért. Szép és jó munkáért: Bischof Imre Szeged, Blaskovics Mihály műépítő Szabadka, Felber Sándor Szeged, Flamm János kocsáró Apatin, ifj. Fuchs József kocsáró N.-Palánka, Gräber Mihály asztalos Zombor, Horváth Sándor kocsáró Szabadka, Moldoványi József asztalos Szabadka, Potoczki Ádám asztalos Apatin, Schumacher Peter asztalos Cserevka, Sefcsits Lajos asztalos Szabadka, Steiner Lajos festő Zombor, ifj. Szatmáry Pál asztalos Szentes, Vida István kaptafakészítő Szabadka.

Elismerő oklevél.

Jó munkáért: Agnelli Lajos mázó Szabadka, Csirszka János paplanos Zombor, Gasszmann Ferenc kádár O-Becse, Géhl Frigyes kocsáró O-Becse, Helm Ádám asztalos Apatin, Hlavátsch Károly kárpitos Zombor, Kartaly Antal kocsáró Apatin, Kovács József kádár Petrovosczelló, Kulmann József kocsáró Apatin szép és jó munkáért, Majland György kádár Szabadka jó munkáért. Matusek Béla művirágkészítő Zombor, szép munkáért. Jó munkáért: Molnár János asztalos Zenta, Rothman Imre bútör sodrony-gyáros Szabadka, Buza János Zenta, Liptay István Szeged, Steiner Lajos festő Zombor, Stolec Péter kádár O-Becse, Schmerda Vencel kocsáró O-Kanizsa, Tassy János kerékgyártó Zenta, Varga György asztalos O-Kanizsa, Vidovics János talicskakészítő Szentes, Wittner József kaptafakészítő Hódásgh.

XIII. csoport. Ágyag és üvegipar.

Kiállítási érem.

Pör Sándor üvegfestő Szeged, jó ízlés, jó munka, haladás.

Elismerő oklevél.

Jó munkáért: Benyik Berta fazekas Zenta, Beretsky Pál tálal Hmvásárhely, Hamberger János fazekas Ujvidék, Jó András tálal Hmvásárhely, Molnár Sándor kocsáró Szentes, Papp Sándor tálal Hmvásárhely, ifj. Z. Szabó Pál fazekas Hmvásárhely, Szabó Sándor kocsáró Szentes, Varga Imre kályhás, Vörös Péter fazekas Zenta.

XIV. A) Bőripar.

Kiállítási érem.

Jó munka és jó ízlésért: Albrecht Péter Topolya, Andrassy K. Gy. Szabadka, Gulyás Boldizsár O-Becse.

Elismerő oklevél.

Jó munkáért: Koncz István Zenta, Visky György Szeged.

XIV. B) Fonó-szővő ipar.

Milleniumi nagyérem.

Berkovits Rezső selyemszalag-gyáros Kula, új iparág meghonosítása és jó munka. Michels kenderáztató részvénytársaság O-Palánka, nagyban termelés és versenyképességért.

Kiállítási érem.

Ackermann János Baja, jó munkáért. Bajkai Sándor Szentes, jó munka és jó ízlésért. Versenyképes jó munkáért: Bozsányszky István Zombor, Haasz Péter Apatin. Montalion testv. Szabadka, haladás és jó ízlésért. Petri Ádám Temerin, haladásért. Riesz Miklós Uj-Verbász, jó ízlés és munkáért. Richter Ferenc Szabadka, versenyképes jó munkáért. Staudt Lajos Uj-Verbász, jó munkáért.

Elismerő oklevél.

Jó munkáért: Acsai János Dorozsma, Balogh András O-Becse, Haubrich György N.-Palánka, Hegedűs Mihály Dorozsma, ifj. Husveth István Zombor, Kokron József Hmvásárhely, Kánvári Tóth István Szentes, Pollák Sámuel és Gruner Szeged, Rakovecz János Bezdán, Richter Nándor O-Becse, Tiefenbach Pál Ujvidék, Tomasiacs Sándor Baja, Varga József Cserevka, Varga László Baja, Montalion Sándor Bezdán, Major István Petrovosczelló.

Közreműködési érem.

Schlesinger Mór és Voigt Károly Szeged (Szegedi kenderfonógár részv. társ.) Hasznos közreműködésért.

XIV. C) Ruházati ipar.

Kiállítási érem.

Bera Károly Szeged, jó és szép munkáért. Jeles munkáért: Borbély László Szentes, ifj. Dudás Sándor Kula, Fischer Konrad Ujvidék, kitünő munkáért. Horemusz István Hmvásárhely, jó és szép munkáért. Kátai István utóda Frank I. Szeged, versenyképességért. Jó és szép munkáért: Krausz Dávid Ujvidék, Pintér Imre Hmvásárhely, Papp József Zenta, Róth Manó O-Becse, Schwartz testvérek O-Becse. Szűcs István Szeged, kitünő

munkáért. Szabó Ferenc Szeged, jó és szép munkáért. Szegedi bőriparosövetség Szeged, verseny és kiviteli képességért. Zsoldos János Szentes, jó és szép munkáért. (Vége köv.)

Szemekből való olvasás.

Az emberiség fejlődés történelmének csaknem minden egyes lapján nyomára akadhatunk a szemek jelen-téken szereplésének a társadalmi életben. Mellözve a hozzájuk fűzött babonákat, a köztudathba ment már át azon mondas, hogy „a szem a léleknek tükré”.

Azon állítás azonban, hogy a szem egyszersmind testszervezet fejlődés történelmének is hű tükré lehet, oly hihetetlen, hogy ennek állítója csakis korunk hu-manusabb szellemének köszönheti, hogy kinevettesen felül valamely országos tébolydának lakói közé nem sorozták.

Pedig ez az állítás nem agyrem, nem egy elteve-lyedett elmének fikciója, mert az olvasásnak tudományát bármely figyelmes észlelő is csekély fáradsággal köny-nyen elsajátíthatja. Az egyiptomi hieroglifék is csak addig voltak felfoghatatlan rejtélyek, a míg megoldási kulcsokra nem találtak.

Bármerre tekintünk a természet végtelen világában, mindentitt tapasztalni fogjuk, hogy az erők működési törvényeinek hatása, képességük határain belül, érze-keink által felfogható. Ezen hatásvilágulásnak egyik legfőbb közege a szín, melynek segítségével, — szinképelemzés útján, — nemcsak az anyagok minősége és állagára, de azon okokra is képesek vagyunk követ-keztetni, melyek képződésük folyamatát befolyásolták.

A szinképelemzés a vegyelemzéssel karöltve egy csodás és bámulatra keltő világot tár fel a tudományos szem előtt s a tudomány, a míg egyfelől a parányi erők messze kiható eredményeit hódolattal szemlélté, addig másrészt a különböző okozatok okainak felismerését is saját előnyére aknázza ki.

Ennek legszebb eredményeit a műkértészet magas kifejltségében látjuk, melynek produktumai a hihet-lessnessek határait közelítik meg. Jokai Mór lánglelkű írónk és kiváló műkértésztünk leírásából megtanulhatjuk, hogy miként lehet labaink alól kiszaladni készülő földet megkötni, a szelet és a napot megfogni s a természet erőit előnyükre felhasználni.

De ha mindentitt, úgy az élő, mint a holt termé-zet világában, érzekeinkkel felfoghatóan tapasztaljuk és látjuk a természetnek bölcs és tanító utmutatásait, lehetetlen elhinnünk, hogy ezen általános szabály alól éppen csak az ember képezne az ő szervezetével kivételt.

Nem lehet-e inkább feltennünk, hogy az emberi testszervezetnek is vannak titkos írásjegyekkel teleírt táblái, melyek a szervezeti élet eredete és fejlődésének történelmét nyomról-nyomra szabatosan tudtunkra adják? E kérdéssel, melyre igenlő választ kell adnunk, elér-keztünk cikkünk tulajdonképeni tárgyára, a szemekből való olvasáshoz, melynek írott táblái a szemek szívár-vány hártványai: az irisek!

Az irisek alapos vizsgálatával a tudományos világ csak körbontatlanlag foglalkozott, leírva annak szövet-hálózatát, idegrendszerét, anyagát és a kép, a látás érzékettségének alapelveit. Holott milyen más az élő iris mérhetetlen világa az ő beszélő betűivel s mennyire eltér a megtört fényű holt iris rideg, visszataszító mozdulat-lanságától.

Általánosságban az iriseket a sárga, kék, zöld, szürke és a barna színek változatai szerint szokásos megkülön-böztetni, a mivel egyidejűleg e színek teljes azonossága is feltételeztetik. Amde ez nagy tévedés, mert még egy és ugyanazon egyénnél is az irisek egyike sötétebb vagy világosabb. A sötétebb iris pedig azonnal tudtunkra adja, hogy a testszervezet azon fele, melyet ő képvisel, érzékenyebb és inkább diszponál a különböző betegsé-gekre. Még szembetűnőbb a színváltozás az életképes ujszülötteknél, kik rendszerint kék irissel jönnek a vil-ágra, mely szín több-kevesebb idő alatt, a szülők egész-ségi állapotához képest, megy át a sötétebb színezetbe, ami egyuttal a diszpozíció fokának ismervét is megadja.

Közlebről vizsgálva az iriseket, meglepő tüne-mények ismeretere jutunk. Látunk azokban sötétebb, világosabb, változatos alakú mosott vagy éles széllekl határolt foltokat, pontokat és felhözeteket. Ok nélkül jöttek volna ezek létre, vagy csak talán pusztán a ter-mészet szeszélyes játékaik lennének?

Egyik sem. Mert okozat ok nélkül fel nem merül-het. A természet pedig sokkal komolyabb ur, sem hogy a mi mulattatásunkra ilyen eszöközkhöz folyamodjunk. Azok a jelek nem egyebek, mint az élő szervezet kór és fejlődés történelmének egyes lapjai, keresztetve a szülőkötől öröklött deformációkkal. Most már csak azt kellene tudnunk, hogy ezen jelek a testszervezet melyik részének helyeit képviselik.

Feladatomból nehézsége pedig éppen ezen helyek precíz meghatározásában kulminál, nemcsak azért, mert maga azon körülmény, hogy az egész szervezet képe az irisek parányi területein foglal helyet — már magában is hihetetlennek látszik — de azért is, mert a szervezet vastagsággal is bírva, az ezt átszelő síkok, melyek az iriseken sugarakkal képviselvek, a gyakorlatlan észlelőt könnyen elkedvetleníté tévedésbe ejtik, melyen bonctani előismeretek vagy hosszabb gyakorlat útján segíthet.

Ennél fogva és mert tulajdonképeni céloim a szemek-ből való olvasás létjogosultságának kétségtelen igazolása, azért azt csak fővonásokban fogom vázolni, de a kom-lyabb buvárokban teljes készséggel szolgálók részle-tesebb információkkal is.

Ha a testszervezetet középhosszában egymástól el-különítettnek képzeljük, akkor a jobb szem irise a test-szervezet jobb, míg a bal szem irise baloldali részét fogja képviselni. Ha pedig ezen iriseket még külön-külön hosszban feleztük, úgy ezen felezés — a jeleket illetőleg — a fél-fél testrészt további hossz felezésére is érvényes.

A látak — pupillák — középpontjain átmenő víz-szintes vonalaknak az iris körök külső széleivel való metszéspontjai a vállak csucsait jelzik. Mindezeket kívül ha a látak — pupillák — középpontjaiból az irisek széleibe huzott sugarakat gondolunk és ezen sugarakat a szervezetre átvisszük, akkor az ezen sugarak alatt képzelt síkokkal metszett testrészt képet az iriseken ugyanezen sugarak képviselik.

Ezek az általános szabályok. De mivel „nulla re-gula sine exceptione”, azért itt is vannak nevezetes

eltérésé
tagok.
helyei

a kar
alsó k
sugarak
va
ujjakk
formáci
sugarba
körök
együtt
iriskör
pedig a

A
dében
távolba
tűdök
felső
20—25
alakjáb
Es így t
Ez
a szemé
buvárok
a kísérle
utatisa
sára szer

Ri
királyi
állásra,
zás mel
Ignác ott

Uj
községi j
Uj
Máté fős
Pa
ítelőtábla

Jov
alapszál

Gy
Özvegy T
dalomt.
Tripolszky
Zentán 18
órákor lo

A megbo
órákor fog
delelött O
helyezett
kivül: Tr
járás szolg
László áru
rokon és

Ker
emberbarát
sának gyá
város külv
minthogy e

„félelem é
sege, lovai
expedició a
ketlen sar
kérelemm
emberbarát

is, míg a
eszközt a
hetne jutni
sítást, hogy
között elig
számmal el

Meg
sárnap) a
föltött), a
konycelu
zombori sze
jára fordít
jegy 1 frt

Közönette
Jegyek el
désében és
bocsájtatna

Gyat
vasárnap
főhadnagy
gyermeké

Kata
28-án este
énekkel egy

Ház
bóri anyak
iváni tanító
Mihályné la

Nyit
folyó évi n
befolyt be
10 frt 50 k
frt 45 kr. M

Dezsó Zenta
Kosztlyk J
József 50 k
Kráhl Lajos

Zsigmond 4
40 kr. Grú
Weiszberger
Sándor 20 k

hr, Mántner
hért 20 krr
köszönetét.

Ház
szegedi lak
24-en k88tt
Mint tanuk
Friedmann B

Eljeg
jegyezte Tóti

eltérések, de ezeknek szük köre csak a szív, a végtagok, az ivarszervek, a máj, a lép, a tüdők és a vállak helyeire szorítkozik.

A vállak helyeiről fentebb tettem említést, de már a kartörvek helyei a 4 környedre osztott iriseknek alsó külső negyedében a mintegy 45 fok alatt buzott sugaraknak a pupilla szélével való metszés pontjaiban vannak s ugyanezen sugarak az egész kart a kéz és ujjakkal az iriskör széleig képviselik. A lábszárak deformációi az alsó környedeket elkülönítő függélyes sugárban jelentkeznek, még pedig a pupillák és az iriskör szélei között ugyancsak a lábfej és ujjakkal együtt. A combtör jele a pupilla, a lábujj ellenben az iriskör szélén mutatkozik. E sugaraknak felezési pontja pedig a könyökök, illetőleg a térdeknek felelnek meg.

A szív jeleit a balszem irisének alsó külső negyedében a vízszintes vonal alatt a pupillától mintegy 1/3 távolban leljük fel. A mellkas mindkét felében elterülő tüdők ennek megfelelően mindkét szem irisének külső felső negyedében a vízszintes vonaltól felfelé mintegy 20—25 foknyi távolban, az iriskörök széleire tiló gúllak alakjában mutatják a bennünk végbement roncsolást. És így tovább.

Ezek már magukban is elegendők lévén arra, hogy a szemekből való olvasás iránti előítéletet az elfogulatlan buvárok előtt megdöntsék, a következőkben még csak a kísérletek mikénti eszközölsére vonatkozó általános utasítások és a jelek minőségét illető ismertetések leírására szorítkozom.

Papp László.

(Folyt. köv.)

Ujdonságok.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter a szegedi királyi kerületi bíróknak megválasztott tisztviselői iróki állásra, a XI. fizetési osztály 3. fokozatába való sorozás mellett, egyelőre ideiglenes minőségben, Szlady Ignác ottani díjnokat nevezte ki.

Uj jegyző Rac-Militicsen. Rac-Militicsen községi jegyzővé Bene István választott meg.

Uj megyebizottsági tag. Bacs-Almásán Vojnits Máté főszolgabíró megyebizottsági taggá választott.

Pályázat. Pályázat van hirdetve a szegedi kir. itélőtábla területén öt joggyakornoki állásra.

Jóváhagyás. A bacs-madarasi temetkezési-egylet alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

Gyászír. Vettük a következő gyászjelentést: Özvegy Tripolszky Gyuláné szül. Karvazy Veronika fájdalomtól megtört szívvel tudatja felejtethetetlen férjének Tripolszky Gyula id. nyug. I. oszt. kir. főmérnöknek Zentán 1896. évi november hó 22-ik napján déli 12^{1/4} órakor hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytat. A megboldogult hült tetemei folyó hó 23-án délelőtt 11 órakor fognak Zentán beszenteltetni, azután f. hó 24-én délelőtt Óbecsén a családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. A drága halottat siratják lesújtott özvegyen kívül: Tripolszky Erzsike, Tripolszky Gyula a zentai járás szolgabírája, gyermekei. Tripolszky Béla, Tripolszky László árment. társulati igazgató, testvérei és számos rokon és jóbarát. Örök nyugalom lengjen porai felett!

Kérelem Zombor szab. kir. város nagylelkű emberbarátaihoz! Alulírott, ki amugy is terhes hivatásának gyakorlása közben nem ritkán Zombor szab. kir. város külvárosainak utcáiban is kénytelen megfordulni, minthogy ez idő szerint még jó pénzért sem akad oly „felelem és gond nélkül fiaker-hős”, ki kocsijának épsege, lovainak és saját életének veszélyeztetésével ily expedicióra rábírható volna s minthogy az utcák feneketlen sarán keresztül átjáróknak nyoma sincs, azon kérelemmel fordul Zombor szab. kir. város nagylelkű emberbarátaihoz, hogy valaki szíveskedne neki addig is, míg a reptőlégépet feltalálják, valamely közlekedési eszközt ajánlani, a melynek útján ezen helyekre el lehetne jutni. Egyben mindjárt arra nevé is kéri utasítást, hogy mily módon lehetne az utjonnan épült házak között eligazodni, melyek közül egyetlenegy sincs házzal szembe. Dr. Duchon János.

Meghívó a folyó évi november hó 29-én (vasárnap) a „Népkör” volt helyiségében („Pokol-koresma” fölött), a zombori iparos ifjúság által rendezendő jótékony célú Katalin-bálra, melynek tiszta jövedelme a zombori szegény gyermekek karácsonyi felruházása céljára fordítatik. Belépti díj személyenként 50 kr., család-jegy 1 frt 20 kr. Kezdeté 8 órakor. — Felülírtettek közönnel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. — Jegyek előre valthatók Kollár József ur könyvkereskedésében és este a pénztárnál. — Külön meghívók nem bocsátatnak ki.

Gyászír. Latinovits Károly huszár főhadnagy vasárnap éjjel Budapesten hirtelen elhunyt. Az elhunyt főhadnagy Latinovits Vincének fia volt. Nején kívül két gyermeke és nagyszámu rokonság gyászolja.

Katalin-bál. Az apatini dalár-egyesület f. hó 28-án esti 8 órai kezdettel 50 krnyi belépti díj mellett énekekkel egybekötött Katalin-bált rendez.

Házasság. E hó 26-án kötött házasságot a zombori anyakönyvvezető előtt Schwager Jakab prigl.-sztványi tanító Cziczmann Katalin kisasszonnyal, Cziczmann Mihályné leányával.

Nyilvános nyugtázás. Az ó-kanizsai kaszinó folyó évi november 21-én tartott zene- és táncestélyén befolyt belépti díjakból 65 frt 10 kr. Felülírtettek: Stolz Dezső Zentáról 2 frt, dr. Roxer Gyula 1 frt 20 kr, Kosztyik János 1 frt, Grünér József 70 kr, Dukay József 50 kr, Németh László 50 kr, Hercz Mórné 40 kr, Kráhl Lajos 40 kr, Weiszberger Ignác 40 kr, Deutsch Zsigmond 40 kr, Enyedi Mór 40 kr, dr. Löbl Nándor 40 kr, Grünér Jakab 40 kr, Losonc Mihály 20 kr, Weiszberger Jakab 20 kr, Kiss Sándorné 20 kr, More Sándor 20 kr, Fischer Adolf 20 kr, Spitzer Adolf 20 kr, Mánthner H. 20 kr, Bérczi Mór 20 kr, Zanay Menyhért 20 krral. Fogadják a t. felülírtettek a kaszinó közönnel. — A rendezőség.

Házasság. Friedmann Mór kereskedelmi ügynök szegedi lakos, a zombori anyakönyvvezető előtt e hó 24-én kötött házasságot Flesch Hani kisasszonnyal. Mint tanuk szerepeltek Schlieszer Lászár zombori és Friedmann Bernát debreceni kereskedők.

Eljegyzés. Rutterschmidt Bálint, garai tanító eljegyezte Toth Márton kántor-tanító leányát Karolint.

Zene- és táncestély.

Ó-kanizsai kaszinó november 21-én könyvtára gyarapítása céljából zene- és táncestélyt tartott, mely erkölcsileg és anyagilag jól sikerült; mindazok, kik azon résztvettek, kedves emlékek távozta az estély színhelyéről. A műsor első számát — 13. Rhapsodia Lisztől — Hercz Edéné és Schuller Gáborné urók játszották, kik közül az elsőnek nyájas mosolya, utóbbinak elegáns megjelenése már előre megszerezte a közönség tetszését, melyet nagy gyakorlatot feltételező játéka ki is érdemelt. A második számot Gergey Erzsike k. a. művészi szavala képezte, ki Arany „Rachel Siralma” című költeményét szavala igaz érzéssel a közönség feszült figyelmébe közölte. A harmadik számot Doppler K. triója tette ki, melyet zongorán Pfeiffer Margit k. a., fuvalán Lukács László, hegedűn Ugray György adtak elő. Pfeiffer Margit k. a. ezen első nyilvános fellépésével megmutatta, hogy a zongora mellé termett; láztól ment játéka szép jövőt biztosítanak neki a zongorázás terén. Ugray György, az ó-kanizsai polgárlakos zenetanára és Lukács László, zentai zenetanár mint művészek állottak a közönség elé s lehetővé tették, hogy a szép dallamokban gazdag daraboknak egy részlete sem vessen el a közönségre nézve. A műsor negyedik számában (Bihari kesergő Zsádányitól) Roxer Gyuláné urhölgy tünnette ki magát zongora- és Ugray György hegedűjátéka által. Művészi fellegassal és kitérő technikával adták elő a kiváló darabot, melyben oly sok szép magyar vonás van. Ötödik darab Várdi Antal „Petőfi a Hortobágyon” című melodráma volt, melynek zenéjét Kun László szerezte. Ez képezte az estély fénypontját. Előadásában résztvettek Gajó István, ki a költeményt szavala, zongorán kísérte Roxer Gyuláné urnő, fuvalán Lukács László és hegedűn Ugray György urak. E műben az összjáték oly tökéletes, az előadás oly szabatos volt, hogy vétenénk, ha az előadók játékát egyenkint akarók méltatni. A hatodik számban Hercz Ede ur nevette meg, helyesebben szólva, tartotta folytonos kacagásában a közönséget, a nála szokásos ügyességgel adván elő Gabányi „Egy kedves ember” című monológját. Utolsó számban maradt Székely „Első ábrándja”, melyet Ugray György adott elő művészi hévvel, bűmulatos technikával. Alkalmat azon szempontból hagyták e művet és Ugray György játékát utolsónak, hogy: Das Ende gut, alles gut. Pedig erre itt nem volt szükség, mert a kezdő számtól a befejezőig mind jól ment. Elismerés illeti Ugray György urat, mint a zenei rész rendezőjét, a műsor tapintatos és ügyes összeállításáért, megjegyezvén itt, hogy a műsoron csupa magas színvonalon álló darabok szerepeltek. A közönség, mely szép számmal jelent meg, — bár többen is lehetek volna — élvezettel hallgatta végig a változatos műsort, a zenei rész után táncra perdült és reggel felé azon óhajjal távozott haza, bár minél gyakrabban lenne alkalmá ily élvezetek közt töltöni egy-egy estét.

Hangverseny. Az ó-becsei polgári magyar dalkör 1896. november 28-án, szombaton, a Mulik-féle vendéglő termeiben alapszabály szerű hangversenyt rendez.

Kutatások a római levéltárakban. Erdújhelyi Menyhért kis-körösi lelkész, lapunk munkatársa a f. évi február—június hónapokban a római levéltárakban folytatott kutatásairól egy 44 lapra terjedő füzetben számol be, melynek címe: „Kutatásaim a római levéltárakban”. Kutatásai általában a magyarországi kath. egyházak történelmi adatait tárják fel, különösen pedig a kalocsai egyházmegyére vonatkoznak.

Névmagyarosítás. Szlavikovits Márton báthmonostori illetőségű s ugyanottani lakos, valamint kiskörú Márton és István nevű gyermekei vezetéknévüket „Dicsődi”-re kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

Halálos esés. Bugyi Antal ó-becsei lakos szőlőben a házatetőt szegte. Egy vigyázatlan lépés folytán a tetőről lezúbant és fejét, nyakát, oldalát súlyosan megsértette. A pipászár meg, mely a szábjában volt mikor leesett, torkát furta keresztül. A szerencsétlen ember több napi kioldás után e hó 20-án meghalt.

Névváltoztatás. Klein Simon bacs-martonosi illetőségű s ugyanottani lakos, valamint kiskörú Dezső, Jenő, Berta és Mariska nevű gyermekei vezetéknévüket „Kálnai”-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

Kuruzslás. Zentán Szikora Anna, Gere Józsefné és Zsiros Gere Mária férj. Horváth Lajosné olyan szerencsétlenek voltak, hogy egyiknek férje másikkal öccsese volt elmebeteg. Megtudta ezt a szomorú körülményt Horti Erzsébet férj. Nagy Abonyi Mihályné s ellátogatott hozzájuk azon célból, hogy az elmebetegnek gyógyítását magára vállalja. Meg is egyeztek a felek 40 forintban. Horti Erzsébet valami gyanus italt készített a betegeknek és azok a kutyvalékot hűségeseen itták is, de jobban nem lettek tőle, sőt ellenkezőleg. Miután pedig Szikora Annától és Gere Maritól Horti Erzsébet már 38 frtot kicsalt, de javulás nem történt, ezek vissza követelték a pénzt, ezt azonban a kuruzslónő nem akarta visszaadni. Erre följelentették őt a kapitányságnál. Az orvoság nyomban elkoboztatott és Horti Erzsébet ellen megindították a vizsgálatot.

Elveszett egy kisebb termetű 2 éves fekete-sárga him kopókutya, füle kissé levannak vágva, felkérem azt, ki holléte felől esetleg tudomással bír, szíveskedjék a kiadóhivatalban tudatni.

Színház.

A vigécek.
Hétfő, november hó 23.

A hétfő az igazgatónak és a bohózatnak napja. Ugy kell ezt érteni, hogy hétfőn bérletszűnet van s rendszeren bohózat kerül színpadra. A közönség hétfőn nem is keres komolyabb élvezetet a színházban, hanem nevetni megy oda. Szükségesnek tartjuk azonban, hogy azért hétfőn se kerüljenek színpadra, izetlen dolgok, hanem igenis jó fajta bohózatok.

„A vigécek” c. bohózatot bátra megnézheti mindenki; poetikai szempontból silány alkotás, nem is nevezhető egységes darabnak, de ez a körülmény sem zárja ki azt, hogy a közönség jól ne mulasson, jóízű ne kacagjon. A darab komikuma a finomabb ízlést nem sérti; a szerző a drasztikumot teljesen mellőzte. Annyi a darabban a kacagató, mulattató helyzet és jelenet, hogy a közönség mindvégig a legderültebb hangulatban

tapsolta a jóízű bohóságoknak ezt a konglomerátumát. Ajánljuk, hogy a darabot bérletben is adják elő.

„A vigécek” sikerében természetesen nagy része volt a jó rendezésnek s a szereplők buzgó igyekezetének. Az öt vigéc közül derekasan állta meg helyét Rátkai (Könyai Manó), aki nagy és fáradságos szerepét elismerésre méltóan játszotta meg. Ő volt a vezér-vigéc, s ügyességével ezt a vezérszerepet méltán ki is érdemelte. Ferenci (Abalesz Samu, vigéc) minden szavával és minden mozdulatával kacajt fakasztott.

Kömley (Müller Sebestyén) ép olyan jól játszott, mint a minő kedves és aranyos volt Tomcsányi R. a Gizi szerepében. Tomcsányi Rusit sokszor megtapsolta a közönség, amire kedves játékaival határozottan reászolgált. Lipcsey Józsi (Lengy Fáni) szintén tetszett; ének-számait meg kellett újránia. Kemény mint olasz énekes a jammót sikerrel énekelte.

A többi szereplők közül Leővey, Szelényi Emilia, Palágyi, V. Takács Mari, Kápolnai Irén és Latabár járultak különösen hozzá az előadás sikeréhez.

Durand és Durand.

Kedd, november hó 24.

Vigjáték 3 felvonásban. Írták: Ordoneau és Valabréque. Fordította: Kürthy Emil.

E pompás francia vigjáték, mely a fővárosi „Vig-színház” állandó repertoire darabja, nálunk is az újdonság teljes varázsával és ingerével hatott. Ezt nem is csodáljuk, mert e vigjáték, amely inkább megérdemelné a bohózat nevet francia szellemességével, finom komikumával, fonák helyzetekinek tarka-barkaságával, ügyesen bonyolított cselekvényével, éles dialogjaival ellelállhatlan erőt gyakorol nevető idegeinkre. Az első jelenettől az utolsóig ki sem jövünk a nevetésből.

A zsufolásig telt ház pompásan mulatott a darabon, melynek rendezése kifogástalan, előadása összhangzó, gondos volt. A szereplők élén Kömlei biztosította az est sikerét pompás Coquardierjával. Mellette Rátkait kell kiemeltnünk, ki a fűszernagykereskedő Durand szerepében szép bizonyosságát adta színpadi rutinjának. Palágyi (Durand Albert ügyvéd) alakítása is figyelemre méltóan bizonyult, tehetséges erőnek mutatta be magát. Eleméntáris komikus erővel hatott Ferenci Javanonja.

A női szereplők közül Holéczy Ilona (Paquerette) jeles alakot produkált és azt mindvégig érdekesen szemlélyesítette. Tomcsányi Rusi (Clarisse) mint temperamentumos szobalány, nemkülönben Szelényi Emilia (De la Houte Tourellené), Kápolnai Irén (Louise), Takács Mariska (Irma) szerepeikben tetszetős részt vettek az összjátékban, ügyesen illeszkedtek a kerethe és hol egyiknek, hol másikkal volt része a közönség elismerésében.

t. k.

A bányamesster.

Szerda, november hó 25.

Operette 3 felvonásban. Írták Vest és Held. Zenéjét szerző Zeller. Fordította Márkus.

A népszerűvé lett „Madarász” szerzőjétől van ez operette, mely habár nem is dicsekedhet oly fényos sikerrel, mint az, de azért a mai könnyebb fajta zenei irodalomban beállott pangás mellett még mindig felette áll sok társának.

Találhatók benne ugyan fölös számmal reminiscenciák, de vannak hangszerelésében figyelemre méltó részletek is. Így Nelli belépő keringője, a grófkisasszony entréje, az első felvonás fináléja, a második felvonásban a női hármas és a már általánosan ismert „Oh ne duzzogj” keringő érdemelnek különösebb említést.

Szövegének szellemtelensége, új helyzetekben, ötletekben való szűkölködése még az egyébként türethető fogatkozásokat is szembeötlőbbé teszi. Meseje alig van és a mi van, az nem mulatságos.

Roderich herceg belép saját szénbányájába gyakornoknak csupa kedvtelésből, a hol Martin bányamesster épen szocializtikus tanokat hirdet és szítja a sztrajkot. Zwack bányagazgató e közben érkezik a bánya inspicálására, a helyett azonban, hogy ott intézőnek dolgozzon, csipkét vesz a csipkeverő Roll Nellytől, a ki kacérkodni kezd vele. Zwack a leánnyal enyelegve, e vidéken sejt természetesen leányát, a ki ezelőtt husz esztendővel született. Ugyanez időben szőkik öreg vőlegénye elől ide Fichtenau grófnő, a kinek ez ijedségre tulajdonképen nincs oka, mert vőlegénye, a kit nem ismer, nem más, mint a fiatal gyakornok herceg. A grófnő Nellyt vesz szállást, unokatestvérének adván ki magát s magába bolondítja a bányamesstert, a ki eddig Nellyt szerette, de meghódítja a gyakornokot is, a kit a bányamesster arra kért, hogy az ő számára szeresse meg a cousinét. Ebből az exsposícióból indulnak ki azután a tarka, viszás helyzetek, melyek három felvonásánál többkevesebb sikerrel bonyolítják a mesét, míg végre a bányamesster elveszi Nellyt, a herceg is elnyeri a grófnő kezét.

Az operett előadása kielégítő volt. Hevesy Janka (Fichtenau grófkisasszony) chikkel, vervvel adta elő ének-számait, játéka fesztelen és biztos volt. A közönség rokonszenves tapsokkal tüntette ki és néhány dalát meg is kellett újránia. Minden tekintetben méltó partnerre talált Lipcsey Józsiában, ki bójó Nelly volt és a kiról elismerőleg nyilatkozhatunk. Szelényi Emilia (Elfrida) sok találó vonással ábrázolta a pipotyá bányagazgató zsémbes feleségét és az előadás élénkítésében nem csekély része volt.

A férfiak közül Kömlei (Zwack) képviselte első sorban a vidámító lémez és ebbeli szerepének meg is felelt. Második felvonásbeli coupletja nagy tetszésben részesült és újrászóra adott alkalmat. Roderich herceg szerepében Nógrádi János lépett fel először. Vidéki mértéket alkalmazva a közepes tenoristák közé sorozható. Hangja tiszta, éneklési modora azonban nem a legjobb izlésre vall, e mellett játéka feszes és prózája nem mindig értelmes. Kemény (Martin bányamesster) is igyekezett, de ennél tovább nem is vitte. Baritonja kellemes, de egy operette élénkítésére — kevés. Ferenci (Dusel irnok) és Igmándi (Tsida raktáros) elfogadható alakítást mutattak be. A karok megfelelőek voltak és a harmadik felvonásbeli hangulatos szép diszlet a rendező jó ízlését dicsérte.

t. k.

Művészet és irodalom.

Az új országgyűlési képviselők felé fordul most az általános érdeklődés. Rövidesen megnyílnak a Sándor-utcai palota kapui s egész Magyarország kettős figyelemmel fogja kísélni tanácskozásukat. Az Ország-Világ, e kitűnő betilapunk már régebben fektetett súlyt e nagy eseményre s így mostani 47-ik számában már az országgyűlési képviselők negyedik sorozatát találjuk, irásban és képen. Azonkívül egy gyönyörű eredeti felvételű képet közöl Mária Dorottya főhercegnő menyegzőjéről és bemutatja gondos kivitelben Kovács Károlynak, a kiváló illusztrátornak eredeti rajzát „A leányom!” címmel. Cikkeket írtak e számba Adorján Sándor, dr. Falk Zsigmond, Buday László, dr. Váradi Antal és mások. A legjobb lélekkel ajánljuk e lapot mindenkinek. A küszöbön levő téli estéknek legkellesebb unaloműzője az Ország-Világ. Előfizetési ára negyedévre 2 frt, mely összeg a kiadóhivatal címére Budapest V., Hold-utca 7. szám küldendő. A kiadóhivatal mutatványzámat bárkinek ingyen küld.

Kincesz Kalendárium. Mi ez a Kincesz Kalendárium? Ma megjelenik, mindenki tudni fogja. Ez a Kincesz Kalendárium egy kis lexikon. A legbasznosabb, a legszükségesebb, a mindennap előforduló tudnivalók mind megvannak benne. Bármire nézve zavarban vagyok, felnyitom a könyvet s azonnal megtudom, a mit nem tudtam biztosan. Vegyük csak a hónapokat. Minden hónapnak valami 16 oldalt szentel a könyv. A kimerítő naptári részen, csillagászati tudnivalókon még vannak étlapok, kertészeti, gazdasági, háztartási utasítások, étel-receptek, hely a napi bevételek, kiadások, naplójegyzetek számára. Minden csüpp hely ki van a lapon használva: itt egy közmondás van belenyomva, ott egy jó tanács, utána egy adom, vagy egy természettudományi apróság. Csupa olyan dolgok, melyeket okvetlenül szükséges tudni minden embernek. Statisztika következik az emberiség nagy útjakezéről, majd a világ összes uralkodói jönnek arcképpel. Hogyan kell manapság megházasodni? Ez is fontos, mikor az új törvények és a követendő eljárás még nem mentek át a vérbe. Itt pontos utbaigazítások találhatók. A bauk- és tőzde-ügyletek, az élet- és járadékbiztosítás népszerűen meg vannak magyarázva, azoképp a valuta is. A vasúti forgalom csínját-bínját is megmagyarázza ez a derék könyv, sőt találunk benne egy kitöltött vasúti fuvarlevelet is. Néklőlözhetetlenek az utasítások, melyeket a levél-írásra és kérvények megszerkesztésére nézve ad a kalendárium. Megtanít a titkos levelezésre és a titkos levelezés szótárára. Következnek praktikus utasítások az esetre, ha beteg van a háznál. Nagyon fontos az illetudásról irt fejezet. Hogyan viselkedjünk az utcán, otthon, társaságban. Hogy menjünk vízbe, hogyan fogadjuk a vizitet, hogyan mutatkozunk be, hogyan hajtsuk meg magunkat, miről beszélgetünk, mikor illik látogatást tenni, hogyan kell ebédet rendezni, hogy viselkedjünk ebéd közben: mindennek száz aprólékos részlete van, melyeket a művelt embernek tudni kell. Rajzokkal illusztrálva megismerkedünk az 1897-iki nyakkendővisel-lettel, a divattal, a gyász szabályaival. Azután követ-keznek a postai és távirai tudnivalók tömegei. Majd a föld legmagasabb hegyei és épületei, a világ folyamainak hosszúsága: ábrákkal magyarázva. Következik a legne-vezetesebb találmányok statisztikája. Érdekes cikk ma-gyarázza a löversenyeket és lawn-tennis-játék szabályait stb. Szárazon elbeszélve ez a Kincesz Kalendárium tartalma. De a ki fogalmat akar szerezeni magának arról, hogy mi van benne: vegye meg. Jó barátot kap vele, mely támogatja minden olyan esetben, mikor emlékező tehetsége cserben hagyja, vagy adatokra és dátumokra van szüksége. Néklőlözhetetlen tanácsadó az élet százféle körülményei közt. A Kincesz Kalendárium ára: fűzve, szines borítékkal 1 frt, angol vászonkötésben 1 frt 50 kr, francia maroquin-börkötésben 2 frt 20 kr. A Kincesz Kalendárium kapható az összes hazai könyvkereskedé-sekben. Megrendelhető a Budapesti Hirlap kiadóhivata-lában, a pénz előleges bektüldése esetén portómentesen, utánvételes küldésnél pedig a rendelő költségére.

A FELFOGOTT SZOKNYA.

— Aktuális kérdés. —

Hogy sáros időben meddig emelje az ember a szoknyáját, az sem a sártól, sem a rubától, hanem a lábtól függ.

Sarkady Mariska.

Attól is függ, hogy milyen nagy a sár, de főképpen attól, hogy ki jön utánunk.

Gazsi Mariska.

Kérdezzék meg a férfaktól.

Lukács Juliska.

Abány láb, annyi szokás.

Kovács Rózsi.

A felemelt ruha nemcsak azt árulja, hogy milyen a lábunk, hanem azt is, hogy milyen a karakterünk. Aszerint emeljük tehát, amint el akarunk titkolni vala-mit, vagy nyitlan meg akarunk mutatni mindent.

Jászai Mari.

Paquerette megmutatja a gyémántos barisnyakötőt a szalonban. Mit tegyen a sáros, pocsolyás utcán? ... Ne mutassa!

Haraszthy Hermin.

Aki mer, az nyer.

Meszlényi Adrienne.

A cél megüemesíti az eszközöket. Az a cél, hogy ne legyen sáros a ruhánk, megbocsátható tehát, ha egy kissé többet mutatunk.

Csillag Teréz.

Csak vigyázni tessék, — hogy baj ne essék ...

Delli Emma.

Felolós szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

kös- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Borok eladása.

Ajánlok tiszta, hamisítatlan, kitűnő, első minőségű

Karlovici csepp-ürmöst,
Negotini sillert, Magyarádi fehér asztalit,
kitűnő (ruzsicai) sillert,

ugy
Dalmáciai vörös boraimat

és
Szeremi ó-szilvóriumot
nagyban és kicsinyben.

Hiváló tisztelettel

MOMIROVITS VLÁDÓ,

a „Sólyom“-hoz címzett vendéglőben.

Értesítés.

Alulírott tisztelettel van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy a közelgő téli időnyre a **legjobb minőségű hazai, valamint külföldi SZENET** szerzettem be és pedig: **legfinomabb szalonszén, porosz diószén, gáz coax és kovácszén.**

A fentnevezett szénfajokat **pormentesen** kicsinyben és nagyban — jó mértékűl keze-kevede — házhoz szállítom.

Vidéki megrendelések **waggonrakományra** is a legpontosabban s a legjutányosabb árák mellett eszközöltemek.

Egyttal tisztelettel tudomására juttatom, hogy a legkülönfélébb szerkezetű **szoba, szalon, konyha tűzhely és kályhakkal** bővítettem ki raktáramat. Továbbá mindazon tárgyak, **konyha-berendezések, vaseszközök, villanyos üzeme-berendezett házi csemettyük** minden tadjban beszerezhetők.

Különös figyelmét felhívom a **gazdaközön-nek** „Péngest freres Valentigney“ francia gyár **villa gyártmányaira**, melynek elarusítására Zom-borban s környékére az egyedaruságot meg-kaptam s minden egyes darabért **2 évig jótállók.**

Midőn becses bizalmával kérem megtisz-telni, maradok

kiváló tisztelettel

Gergurov Dániel,

vas- és szénkereskedő

Kossuth Lajos (fő)-utca, saját ház.

9723. szám.

kig. 1896.

Hirdetmény.

Rác-Militics községben megürrült szülésznői állásra pályázat hirdettetik.

A községi szülésznő évi fizetése 80 frt kész-pénz, 10 mérő buza, 2 öl kemény tűzifa és minden szülésnél 80 kr látogatási díjból áll.

Folyamodványok **december hó 4-ig** hozzám beterjesztendők.

Hódsághon, 1896. évi november hó 14-én.

3—2

Vissy József,
főszolgabíró.

Üzlet-átvétel.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy **Haloupka József** sok éven át fennálló

puskaműves üzletét

vétel után megszereztük és egyttal tisztelettel tudatjuk a t. vadász és lövész urakkal, hogy számos évi gyakorlatunk és megszerzett szakismereteink folytán az e szakmába vágó bármely munkát a legpontosabban, legjobban és olcsón elvégezhetünk és hogy **gazdagon felszerelt fegyverraktárt** tartunk ugy saját, mint külföldi gyárt-mányokból. Azon kívül kaphatók nálunk **flobert- és revolvertöltények** és olcsón eszközöltetnek.

Számos megrendelésért esedeznek

tisztelettel

Reymann J. és társa.

Ugyanitt egy jó házból való fiu tanoncul felvétetik.

3—3

Zembar. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvműjából

Zombori kereskedelmi és iparbank osztálya.

Zálogárverés

1896. évi december hó 15-én.

Mindazon ékszerek és zálogtárgyak, melyek 1896. évi október hó 31-ig ki nem váltatnak vagy át nem irattak, **1896. évi december hó 15-én** a zombori kereskedelmi és iparbank zálogkölesön osztály helyisé-gében **délelőtt 9 órakor** tartandó

nyilvános árverésen

eladatni fognak.

Fizetési halasztások a kitűzött határidő előtt 3 nappal történhetnek.

Zomborban, 1896. évi november hó 13 án.

A zombori kereskedelmi és iparbank igazgatósága.

2—2

DREHER ANTAL
sörraktára
Zombor, Széchenyi-körut 6. sz. (saját házban).
ajánl legjobb minőségű
hordó- és palackcsereket,
a legjutányosabb árák
és
pontos kiszolgálás mellett.

Vendéglő-bérbeadási hirdetmény.

A zombori általános ipartestület tulajdonát képező a zombori 4871. sz. telekjegyzőkönyvben foglalt A + 221. ö. i. számú, vásártéren fekvő házában az utcára szolgáló 3, — a folyosón levő 1 nagy és 2 kis szoba; 2 konyha, 1 éléskamra, a hozzá tartozó pince, 2 installó, 1 faskamra és 1 kocsfi-félszerből álló korcsmai lakás 1897. évi május hó 1-től számítva három egymás után következő évre bérbeadandó.

Bérbe venni szándékozők felhivatnak, hogy ajánlataikat 1897. évi február hó 1-ig Bosnyák József ipartestületi jegyző urnál nyújtsák be, kinél a bérbeadás iránti feltételek is megtudhatók. Zomborban, 1896. évi november hó 6.

Müller Vilmos,
ipart. elnök.

3—3

Pályázat.

Csávoly községében a megfresült róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdettetik. Határidő **december 20.** Pályázhatnak német és magyar iskolákra képesített tanítók. (Dalmát nyelvben némileg jártasok előnyben részesülnek.) Az állás 1897. január 2-án foglalandó el. Jövedelme: 400 frt, 50 frt lakbér, 4 erdei öl lágy hasabfa a házhoz szállítva. Ismétlőiskolaért díj nem jár. Kérvények főtisztelendő Kuts János ker. esperes urhoz Bikityre küldendők.

Csávoly, 1896. november hó 23-án.

Dr. Szucsics Sándor,
plébános, iskolaigazgató.

3—1

XIX.

Egész
Fel év
Negye
A lap
illető
szerkesz
a laptul

Egyes sz

A nemze
november 2
nemzet e ké
táriusai ma
meghallgassá
korona viselő
lést megnyit
jólétét és a k
üdvözölte. Az
más hasonló
nagyfontosság
állami önállós
a király saját
magyar méltós
alkalmazták, a
az ily alkalma
tagjain kívül k
udvari funkció
fényét.

Az ünnepe
pontját a szil
képezte, mely
vözölte s a me
a korona akar
Minden stati
szerű világossá
jellemző szolid
tevékenység, nyug
minden reszenz
ezek az elhangz
ban megnyugtat
Reméljük, hogy
faktorának, a na
osztatlan hűségét
zett koronás király
magyar közélet min
bizalom és jó remé
meit fogja fölkelte
Természetes, le
külföldi politikával
zárólag csakis a be
mivel öfelsége ali
országgyűlés ünnepe
a külföldi helyzetet
kijelentéseket tett.
hogy legfelsőbb hely
újabb nyilatkozat szil

A „BACS

AZ ÜGYVÉ

— Ha

Írta: H F

Sz

Dr. Szilvás Dömötör, ügyvéd
Barna Mihály
Törvényszéki elnök
Kir. alügyész

Az ügy

Barna (alázatosan
Szilvás. Szabad!
Barna (kint morn
nyosan be löhet mőnni.
az tekintetes üdvégy ur
Szilvás. Eu vagyok
Barna (torkát kös
Szörnyen nagy baj. Rőt
Szilvás. Ugyan mi
Barna. Mögrágalma
beakarjak feketíteni az h
Szilvás. Aztán mivel
Barna. Kistül mind
Szilvás (titelmenten
Barna. Olyat mond
mert neköm a szömőmb
Szilvás (hallgat).
Ba, na (hirtelen). Ne
hogy mi a?